

Til: Representantskapet
Kopi: Resolusjonskomiteen
Fra:

1 Mer demokratiske folkevalgte organ

2 Kommunene er et av de aller viktigste styringsorganene vi har i Norge. Kommunens innbyggere
3 følges opp fra de blir født ved helsetjenestene, går på skole, får fritidstilbud, noen ender opp med å
4 jobbe i kommunene og det er ofte kommunale institusjoner hvor folk tilbringer sin siste tid i
5 alderdommen. Dessverre er det et stort demokratisk underskudd i dagens kommuner og
6 fylkeskommuner, men det kan lett endres.

7 Ordføreren og varaordføreren er de fremste folkevalgte i kommunene og fylkeskommunene. De blir
8 valgt av kommunestyret, men etter det valget faller kommunestyret/fylkestingets makt over
9 ordføreren betraktelig. Rådmannen, som er den øverste ikke-politiske lederen i en
10 kommune/fylkeskommune, kan kastes med en enkel stemmes flertall, men de øverste politiske
11 lederne er fredet selv til de selv eventuelt velger å gå av.

12 Statsministeren i Norge kan bli kastet, statsråder kan kastes, stortingspresidenten kan kastes, men en
13 ordfører i en kommune som for eksempel Utsira (med under 200 innbyggere) er fredet. En ordfører
14 har heller ikke opplysningsplikt overfor sitt organ og kan si direkte løgner til kommunestyret uten at
15 det vil føre til noen som helst konsekvens.

16 Det er også ikke godt nok at i de fleste folkevalgte organer er det svært stor makt hos de som ikke får
17 tillit via valg. De største kommunene og alle fylkeskommuner bør derfor styres etter parlamentarisk
18 modell. Det vil si at kommunen styres tilnærmet likt forholdet mellom storting og regjering. Bystyret,
19 som det som oftest vil være, utnevner et byråd (som fungerer som en regjering), en byrådsleder og
20 byråder for forskjellige politiske områder (statsminister og statsråder), og har tilnærmet likt
21 departementer med fagfolk. Dette er en mye mer demokratisk ordning ettersom byrådet utgår av
22 bystyret, som regjering utgår av storting.

23 For at et folkevalgt organ skal være så demokratisk som mulig er det derfor også viktig at det
24 oppfordres til så lite forhåndskumulering av kandidater som mulig. I realiteten kan et parti frata
25 velgerne makten til å bestemme sine representanter. Forhåndskumulering er for øvrig at
26 kandidater vil få et personstemmetillegg på 0,25 per stemme til partiet. Dermed vil de kandidatene
27 få et forsprang som ikke utkommer av velgernes tillit.

28 Det er også ikke godt nok at i enkelte kommuner vil det å være ordfører bli nesten like lønnsomt som
29 det å være statsråd. Det er derfor viktig at det settes grenser for hvor mye av skattebetalernes
30 penger som skal brukes til lønninger for politisk valgte personer. I Hå kommune får en lokalpolitiker
31 som sitter i kommunestyre og et hovedutvalg omtrent 60.000 kroner, mens en med de samme
32 vervene i Gjesdal kommune sitter igjen med omtrent 30.000 kroner. Dette til tross for at det er liten
33 forskjell på kommunestørrelse.

34 Med disse få, men betydningsfulle endringene kan vi sikre at de folkevalgte, lokale og regionale,
35 organer blir tatt mer på alvor og blir enda mer demokratiske.

36

37 **Rogaland Unge Høyre mener derfor at:**

- 38 • Ordfører og varaordfører i kommuner/fylkeskommuner skal kunne kastes ved mistillitsvotum
- 39 • Ordfører og varaordfører i kommuner/fylkeskommuner skal ha opplysningsplikt
- 40 • En årlig lønn for ordfører/heltidspolitiker skal ikke ligge over stortingsrepresentanters lønn.
- 41 • Alle kommuner med innbyggertall over 50.000 bør styres etter parlamentarisk modell
- 42 fremfor formannskapsmodellen
- 43 • Fylkeskommuner skal styres etter parlamentarisk modell
- 44 • Kommunal-og moderniseringsdepartementet skal utarbeide retningslinjer for godtgjørelser
- 45 til lokalpolitikere
- 46 • Kommunale godtgjørelser skal ikke skattlegges